CIVIC ACTION TEAMS

Nepal Coronavirus CivActs Campaign

अंक #६

१६।१२।२०७६

भ्रामक समाचार, हल्ला र अफवाहहरुले जसरी जनजिवन अस्त व्यस्त बनाएको थियो, अहिले कोरोना भाईरसको महामारिको अवस्था पनि त्यस्तै छ । हामि सबै मिलेर यसको निराकरणमा महत्वपुर्ण भुमिका खेल्न सक्छौं । यसकालागि हामिले विश्वसनिय एवं स्रोत खुलेका सहि सूचना निर्णायक तहसम्म प्रवाह गर्न सक्छौं ।

Coronavirus CivActs Campaign (CCC) ले सरकार, सञ्चार माध्यम, संघसंस्था र आम नागरिक बिचको सूचनाको दुरी कम गर्न देशभरिबाट संकलन गरिएका हल्ला, नागरिकका जिज्ञासा तथा प्रश्नहरु संकलन गरी तथ्य पत्ता लगाएर आम नागरिकलाई सूचित गर्दछ । यसले आम नागरिकका आवश्यकताको पहिचान गर्नुकासाथै हल्लाहरुले कुनै नकारात्मक असर पुर्‍याउनुपुर्व सान्दर्भिक तथ्य आम नागरिक समक्ष प्रवाह गरी जोखिम न्युनिकरण गर्दछ ।

श्रोत: काठमाडौं पोस्ट

सरकारको गतिविधिबारे जानकार हुनुहोस

- स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको कोरोना सम्बन्धी जानकारीकोलागि अनलाईन पोर्टल
- अध्यागमन जानकारी
- नेपाल पुलिस लैंगिक हिंसाका लागि
- नेपाल सरकारको मोबाईल एप्लिकेशन: हाम्रो स्वास्थ्य
- नेपाली सेनाको मोबाईल एप्लिकेशन COVID-19 Response App- Nepal
- भाईबर ग्रुप

सरकारले गरेका महत्वपुर्ण निर्णयहरु

- लकडाउन चैत्र २५ गतेसम्म जारी, उलंघन गरे ६ महिनासम्मको जेल सजाय
- बैषाख ३ गतेसम्मलाई सबै अन्तरराष्ट्रिय हावाई सेवा बन्द नेपाल-भारत सिमानाकामा रोकिएका नेपालीलाई अनिवार्य
- क्वारेन्टाईन बस्नुपर्ने सर्त सहित नेपाल प्रवेश गर्न अनुमति दिने
- कुनै पनि अस्पतालले बिरामिको उपचार गर्न अस्वीकार गरे कानुनी कारवाही गरिने
- गरिब परिवारलाई पशुपतिमा नि:शुल्क दाहसंस्कार गर्न दिईने
- स्वास्थ्यकर्मी र सुरक्षाकर्मीको २५ लाखसम्मको बिमा गर्ने
- सरकारले विश्व बैंक, एडिबि र आईएमएफसंग २२ बिलियन रुपैया ऋण अनुदान लिंदैछ ।

हल्ला - तथ्य

सरकारले मलाई पसल खुला गर्न भन्यो । के मैले पसल नखोल्दा पनि हुन्छ ? मैले मास्क र ग्लोब नलगाएर कसरी सामान बेच्न सक्छु ? मलाई मास्क र ग्लोब कसले दिन्छ ? मैले कति समयकालागि पसल खुला गर्न पाउने हो ?

सरकारले बिक्रिकर्तालाई अनिवार्य रुपमा हातमा ग्लोब र मुखमा मास्क लगाउन भनेको छ । त्यसै गरेर उद्योग वाणिज्य तथा आपुर्ती मन्त्रालयले अत्यावस्यकिय दैनिक उपभोग्य वस्तु बिक्रि गर्ने पसलहरू बिहान ४ बजे देखी ८ बजेसम्म (४ घण्टा) र साँझ ३ बजे देखी ५ बजेसम्म (२ घण्टा) भिड नहुने गरी खोल्नु भनेर निर्देशन दिएको छ ।

विदेशबाट आएका व्यक्तिहरू गाउँमा खुलेआम हिंडिरहेकाछन रे । यसरी त सबैलाई कोरोना सरेर गाउँ नै सखाप हुन्छ भन्छन् नि ।

हालै विदेशबाट आएकाले आगमन र सेल्फ क्वारेन्टाईनको नियमित जानकारी नगराए सरकारले कारवाही गर्ने भनेको छ । स्थानीय तहले सबैलाई घरमै बस्न अनुरोध गर्नुका साथसाथै, क्वारेन्टाईनमा बस्दा के के गर्नुपर्छ भनेर माईकिङ गर्नुका साथै अडियो क्लिप पनि बजाईरहेको छ । तर, विदेशबाट आउने सबैमा कोरोनाको संक्रमण हुन्छ भन्ने मान्यतामा कुनै सत्यता छैन ।

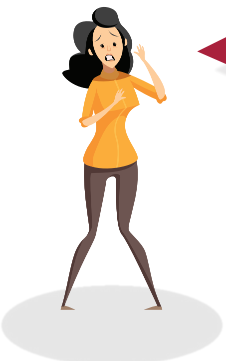

राख्ने ठाउँ नभएर कारागारबाट कैदिबन्दिलाई धमाधम छोडिदैछ भन्ने सुनिन्छ नि ।

कोभिड - १९ को जोखिम न्युनिकरण गर्न कारागारमा आउने नयाँ कैदिलाई दुई हप्ता छुटै क्वारेन्टाईनमा राखेर मात्र अन्य कैदिबन्दिसंग राख्ने व्यवस्था गरेको छ ।

कारागारको चाप कम गर्न, सर्वोच्च अदालतको चैत्र ९ गतेको निर्णयको बुँदा नं ६ अनुसार कुनै पनि कैदिबन्दिको कसुर सजाय केहि दिन मात्र बाँकि रहेको अवस्थामा उसले तिर्नुपर्ने जरिवाना र कैद भुक्तान गर्न बाँकि दिनको प्रतिदिन रु ३०० का हिसाबले थप जरिवाना बुझाए कैद मुक्त गर्न सकिने जनाएको छ । त्यसकालागि निज कैदिबन्दिको निवेदन सम्बन्धीत अदालतबाट स्वीकृत हुनुपर्ने छ । यो निर्णय लागु भए पश्चात बाल सुधार गृहबाट ११९ जना र अन्य कारागारबाट ६० जना भन्दा बढि रिहा भईसकेका छन् ।

सरकारले गर्भवती, अपांगता भएका व्यक्ति दीर्घ रोगी र टुहुरा बालबालिकालाई विशेष हेरचाह गर्ने भनेको छ । त्यो विशेष हेरचाह भनेको के हो ?

गृह मन्त्रालयले जारी गरेको प्रेस विज्ञप्ति अनुसार वडा स्तरीय समितिले आफ्नो वडाभित्र रहेका हालको स्थितिमा विशेष परिस्थिति र रोजगारीको अभावमा रहेका व्यक्तिको लगत संकलन गर्नेछ । त्यस पश्चात न्युनतम दैनिक उपभोग्य वस्तुहरूको प्याकेज उपलब्ध गराउनेछ । सहयोगको प्याकेज बनाउदा ४ जना सदस्य भएका परिवार र ४ जनाभन्दा बढि सदस्य भएको परिवारलाई पुग्ने गरी दुई प्रकारका बनाउनेछ भनेको छ ।
तर, सो प्याकेजमा के हुनेछ भनेर कतै पनि प्रष्ट रुपमा उल्लेख गरिएको छैन ।

सूचनाका स्रोतहरू

विश्व स्वास्थ्य संगठन

स्वास्थ्य र जनसंख्या मन्त्रालय

कोभिड-१९ को अवस्थाअ

जोन्स् होपकिन्स् कोरोना भाइरस स्रोत केन्द्र

नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय कोरोना भाईरस रोग (COVID – 19) सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रतिकाय

नेपाल श्रम शक्ति सर्वेक्षण

सुरक्षित हुन के गर्ने

मुख्य गन्तव्य राष्ट्रमा रहेका नेपाली कामदार

साउदी अरव	कुवेत	बहराईन	कतार	युएई	ओमान	मलेसिया	दक्षिण कोरिया
३,५२,६६७ नेपाली	८२,६३० नेपाली	२८,२७६ नेपाली	४,३७,००९ नेपबाली	३,५२,६६७ नेपाली	८,२५० नेपाली	४,६९,१३१ नेपाली	५३,६९१ नेपाली
१२९९ संक्रमित	२५५ संक्रमित	४९९ संक्रमित	५९० संक्रमित	४६८ संक्रमित	१६७ संक्रमित	२,३२० संक्रमित	९,५८३ संक्रमित
		३ नेपाली संक्रमित					

- गन्तव्य राष्ट्रमा संक्रमित नेपाली
- गन्तव्य राष्ट्रमा नेपाली जनसंख्या
- गन्तव्य राष्ट्रमा संक्रमित जनसंख्या

कुवेत: भिसा नवीकरण सुविधा

कुवेत सरकारले वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदारलाई कोरोना भाईरसको महामारीको समयमा भिषा नविकरण गर्ने निवेदन दिनकोलागि भनेर उनिहरूलाई छुट दिने निर्णय गरेको छ । आन्तरीक मन्त्रालय, कुवेतले भर्खरै व्यवस्था गरे अनुसार, छुट पश्चात कामदार कुवेत फिर्ता नभएको अवस्थामा पनि रोजगारदाता कम्पनीले भिषा नविकरणकोलागि अनलाईन आवेदन दिनसक्नेछन् ।

दैनिक ज्यालादारी गर्ने कामदारलाई सरकारले उपलब्ध गराउने राहत प्याकेज:

- दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने कामदारको लगत वडा कार्यालयले संकलन गरी लकडाउन अवधिभर राहत उपलब्ध गराउने
- महामारी प्रभावित क्षेत्रमा ऋणको सुसवधा उपलब्ध गराउने ।
- खाद्य व्यवस्थापन तथा साल्टट्रेडिङ कर्पोरेशनले उपभोक्तालाई दाल, चामल, चिनि र नुनमा १०% छुट दिने सहमति जनाएको छ ।
- घरधनिलाई एक महिनाको बहाल छुट गर्न सरकारको अनुरोध (विशेष गरेर दैनिक ज्यालादारीमा गर्नेहरूका लागि)
- औपचारीक तथा अनौपचारीक दुबै क्षेत्रका रोजगारदाताले दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने कामदारलाई पारिश्रमिक दिनु पर्नेछ ।
- इन्टरनेट र १५० युनिटसम्म बिजुली महशुलमा २५% सम्म छुट

accountabilitylab NEPAL

सही सूचना

नेपालमा उपलब्ध जनस्वास्थ्य सेवा:

२०० सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र

१९८ प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार केन्द

३७४ ग्रामिण स्वास्थ्य केन्द्र

१२५ अस्पताल

३८०८ स्वास्थ्य चौकि

५९ अन्य स्वास्थ्य सुविधाहरु

माथिको फिगरले नेपालमा उपलब्ध जनस्वाथ्य सेवाको अवस्था देखाउछ । हामिसंग देशभरी ३८०० भन्दा बढि स्वास्थ्यचौकिहरु छन्, जसले काभिड - १९ को सूचना केन्द्रको रुपमा काम गर्न सक्दछन् । ग्रामिण स्वास्थ्चौकिलाई पनि सूचना प्रवाह गर्ने र जनसम्पर्क केन्दको रुपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । त्यसै गरेर प्राथमिक स्वास्थ्यचौकिले कोभिड - १९ प्रतिकार्यमा सहजिकरणको भुमिका निर्वाह गर्नसक्छन् । यसरी हामिले अस्पतालको परनिर्भरता कम गर्नुकासाथै जनस्वास्थ्य सेवामा प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न सक्छौं ।

YOUTH INNOVATION LAB

कोभिड-१९ मनिटर

कोभिड-१९ मनिटर पोर्टलाले कोरोना भाईरस संक्रमित बिरामी र उनिहरुले यात्रा गरेको स्थानहरुको प्रमाणसहितको जानकारी दिन्छ । यस पोर्टलामा निचिक्षत देश, शहर र कोरोना प्रभावित मुख्य स्थानको तथ्यांक र जानकारी हेर्न मिल्नु का साथै रिपोर्ट पनि गर्न मिल्छ । यो पोर्टलाले जोखिमयुक्त स्थानबारे जानकारी दिएर त्यस्ता स्थानमा जानबाट सबैलाई सतर्क गराउँछ र आधिकारिक सुचना सम्प्रेषण गरेर सुसुचित निर्णय लिना मद्दत गर्छ ।

GLOBAL UPDATE https://covid19-monitor.net

मिति: १६, १२, २०७६ समय: दिउसो २ बजे

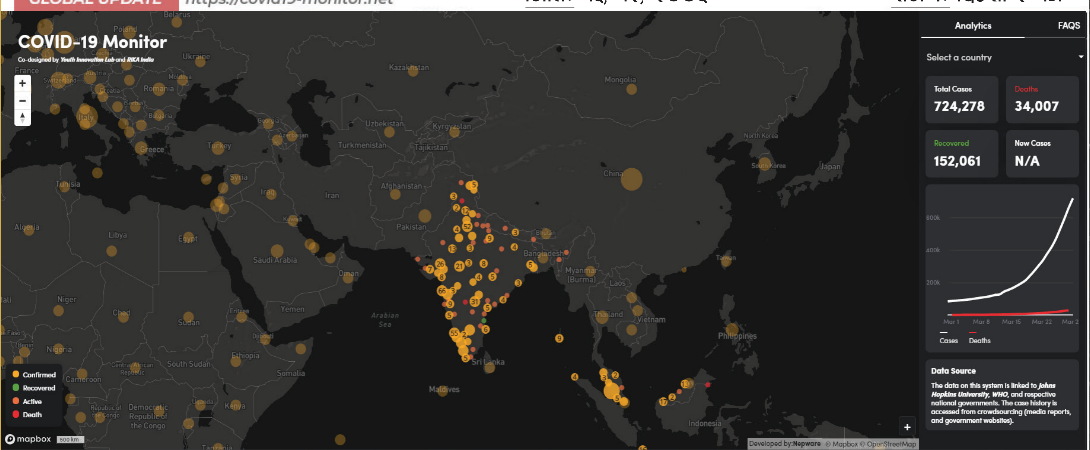

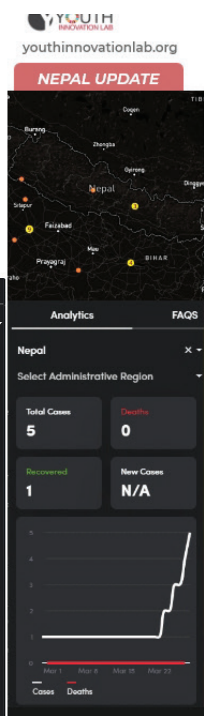

पहिचान गरिएका जोखिमयुक्त स्थानहरुले सरकारलाई निम्न बमोजिम तथ्यमा आधारीत निर्णय गर्न सहयोग गर्न सक्छ:

- नागरिकलाई उच्च जाखिम भएका स्थानमा नजाने जानकारी दिन
- जोखिमयुक्त क्षेत्रमा गएका मानिसको स्वास्थ्यको अवस्था परिक्षण गर्न
- जोखिमयुक्त स्थान नजिकैको स्वास्थ्य सुविधा अवस्था मापन गर्न र राम्रो खानपानको व्यवस्था मिलाउन

accountabilitylab NEPAL

नागरिक समाजको भुमिका के हुन सक्छ ?

#CSOcollective #CCCampaign #AccountabilityMatters

कोभिड - १९ सम्बन्धी सचेतना फैलाउने सवालमा नागरिक समाज एकल प्रयासमा क्रृयाशिल रहे पनि समग्रमा रचनात्मक प्रयास गरेको पाईदैन । अहिलेको अवस्थामा सबै नागरिक समाज तथा संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरु स्वस्फुर्तरुपमा सामुहिक अनि सृजनशिल रुपमा समुदायस्तरमा समाधानका उपाय लिएर जाने विषयमा एकमत देखिएकाछन् ।

धेरै राष्ट्रिय/अन्तरराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संघसंस्थाहरु सृजनशिल भएर प्रतिकार्यमा सहयोग गर्नु भन्दा पनि घरमै बसेर नियमित काम (रिपोर्ट लेख्नु, आन्तरिक नीतिको निर्माण गर्नु) गरिरहेका छन् ।

राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरुकालागि:

राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरुले परिवर्तनकालागि गर्नसक्ने कामहरु

- उत्साह र एकताका कथाहरु खोज्ने र तिनिहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने (उदाहरणकोलागि हाम्रो प्रयास #coronaheroes हेर्नुहोस)
- सिमान्तकृत समुदायको हालको आवश्यकता बुझेर त्यसको समाधान गर्न उपलब्ध सञ्जालको प्रयोग गर्ने
- सरकारका निर्णयबारे जानकार रहने र कोरोना भाईरससंग सम्बन्धीत खर्चहरुलाई ट्र्याक गर्ने
- विशेष गरेर स्वास्थ्य सेवासंग सम्बन्धीत भ्रष्टाचारको विषयमा आवाज उठाउने र त्यस सम्बन्धी तथ्यांकहरु खुलारुपमा बाड्ने
- हल्ला, अफवाह, गलत समाचार संकलन गर्ने र त्यसको तथ्य पत्ता लगाएर सहि सूचना आम नागरिकलाई बाँड्ने । (यस बुलेटिनमा प्रस्तुत गरे जस्तै)
- समुदायमा रहेका उच्च जोखिममा रहेका समुहको पहिचान गर्ने, जसले गर्दा दाता तथा सहयोगिलाई सहयोग गर्न सजिलो होस्
- सम्भव भएसम्म सरकारको प्रयासमा सहयोगी बन्ने र स्थानीय स्तरमा आईसोलेशन सेवा उपलब्ध गराउन सहयोग गर्ने
- प्रतिकार्यलाई सृजनशिल र समाधानोमुख बनाउने सन्दर्भमा सम्वाद गर्न हामिले सुरुवात गरेको ऋक्इ अयाभिअतष्खभ को सदस्य बन्नुहोस्

दातृ संस्था, अन्तरराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्था र संयुक्त राष्ट्र संघका लागि:

- समय सन्दर्भलाई मध्यनजर गर्ने र स्थानीय स्तरको वास्तविकता र बाध्यतालाई बुझ्ने
- लचकता अपनाउने, स्थानीय संघसंस्थालाई कोभिड - १९ सम्बन्धी कार्यक्रमको ढाँचा तयार गर्न र स्रोत परिचालन गर्ने अनुमति दिने
- अनुदान तथा अन्य सरकारी सहयोग, नागरिक समाज र निजि संस्थाको तथ्यांक तयार गरेर खुला गर्ने
- स्थानीय साझेदारहरुलाई अनुदान रकम समुदाय स्तरका संघसंस्था र अन्य स्थानीय साझेदार संस्थालाई वितरण गर्न दिने
- संघसंस्था र नागरिक समाजको प्रतिकार्यको प्रयासलाई एकितृत गर्न अनुदान र रिपोर्टिङ गर्ने माध्यमलाई सहज बनाउने

नेपाल सरकारकोलागि:

- सरकारले गरिरहेको प्रतिकार्यको प्रयासमा नागरिक समाज र संघसंस्थालाई सहभागि हुन मार्ग प्रसस्त गर्ने
- उच्च स्तरीय निर्णय र पृष्ठपोषण लिने/दिने प्रकृयामा नागरिक समाज र संघसंस्थालाई सहभागि गराउने
- कोरोना भाईरस प्रतिकार्यसंग सम्बन्धीत सम्पुर्ण निर्णय र तथ्यांकलाई खुला तथ्यांकको मापदण्ड अनुसार खुला र पारदर्शि राख्ने
- स्थानीयको आवश्यकतालाई पुर्ती गर्न स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघसंस्थासंगको समन्वयमा काम गर्ने ।

मलाई कोरोना भाईरसको संक्रमण देखिएमा के गर्ने ?

COVID-19
हटलाईन सेवा

टोल फ्री हटलाइन
२४ घण्टा कटर परामर्श
१११५ र ११३३

हिंसा र दुरुपयोगको
जानकारी
९८०११९३०८८

खाना
१०० र ११३७

यसको परिक्षण कहाँ हुन्छ?

यो रोगको परिक्षण राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला (NPHL) टेकु तथा बी.पी. कोईराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धरानमा गरिन्छ । संकासपद बिरामिलाई ष्कयबितष्यल मा राख्नुपर्ने भएकोले नमुना सम्बन्धीत स्वास्थ्यकार्यालयले संकलन गरेर प्रयोगशालामा पठाउनु पर्ने छ ।

बिरामि आफै प्रयोगशालामा जान मिल्छ कि मिल्दैन ? कति शुल्क लाग्छ?

बिरामि सिधै यस प्रयोगशालामा आउन मिल्दैन ।
यसको परिक्षणकोलागि कुनै शुल्क लाग्दैन ।

रिपोर्ट आउन कति समय लाग्छ?

नमुना प्रयोगशालामा पठाएको २४ देखी ४८ घण्टामा यसको रिपोर्ट लिन सकिन्छ । रिपोर्ट पोजेटिभ देखिएमा सम्बन्धीत अस्पताल र डाक्टरलाई तुरुन्त खबर गरिन्छ ।

यो अंकमा समेटिएका सूचनाहरु बिभिन्न संस्था तथा व्यक्ति, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र विश्व स्वास्थ्य संगठनको वेब पेज, सामाजिक सञ्जाल, र सिभिक एक्सन टिमले यहि मार्च महिना भित्र १२७६ जना व्यक्तिसंगको संवादबाट संकलन गरिएका हुन् । विषयको महत्व, सान्दर्भिकता र तीव्रतालाई ध्यान दिएर हल्ला, सवाल तथा जिज्ञासाहरु छनोट गरीएका छन् । यो अंकमा समेटिएका जानकारी बुलेटिन प्रकाशित भएको मिति सम्म सत्य छन् ।

Coronavirus CivActs Campaign is brought to you by **Accountability Lab Nepal**.

accountabilitylab communities